

ДО ЧИТАЧІВ ЧАСОПИСУ „STUDIA UKRAINICA POSNANIENSIA”

У новому, другому в 2020 році випуску журналу „Studia Ukrainica Posnaniensia” редакція пропонує до уваги низку наукових публікацій з актуальних проблем сучасної україністики. Автори нашого часопису репрезентують провідні науково-освітні осередки Польщі, України, Словацької Республіки. Послідовно утверджуючи редакційну політику, ми не тільки змінили частотність випуску журналу, а й упровадили певні зміни в процедуру рецензування та редагування статей. Також посилено працюємо над адаптацією нашого періодичного видання до норм сучасного міжнародного часопису, що не може не відбитися як на формальній, так і на змістовій стороні публікацій. з огляду на зміцнення авторитету нашого видання, його присутність у багатьох базах даних відчуваємо відповідальність за рівень пропонуванних публікацій. Редакція й надалі буде утверджувати престиж „Studia Ukrainica Posnaniensia”, а тим самим — і реноме європейської україністики в її різних формах та виявах.

У нинішньому випуску часопису порядок публікацій укладено не за алфавітним, як раніше, а за проблемно-тематичним принципом. Це зручніше і для авторів, і для читачів нашого періодичного видання. До того ж, у майбутньому редакція планує добирати матеріали за певними тематичними блоками, подібно до того, як це роблять інші поважні часописи.

Розділ мовознавчих студій складається з п’яти текстів. Його відкриває стаття *Світлани Богдан та Тетяни Тарасюк* (Луцьк — Україна), що з’ясували на матеріалі епістолярію Лесі Українки особливості функціонування власних назв, які є формантами етнічних стереотипів, - Волинь, волинський, волиняк та под. Прикметно, до аналізу залучено зіставні контексти вживання ядерних ойконімів Волині та хоронімів інших теренів (України, Німеччини, Болгарії, Грузії). *Валентина Калько* (Черкаси — Україна) пропонує системний погляд на українські паремії, оцінюючи їх як мовленнєві акти, що набувають різного смислового статусу (ствердження, обіцянки, погрози, поради і под.). На численних прикладах авторка спостерігає дискурсивну природу паремійного семіозису. Оказіоналізми як істотний елемент ідіостилю Миколи Вінграновського стали предметом дослідницької уваги *Лариси Мініч*

(Острого — Україна). Мову художнього твору досліджує також її колега *Ірина Рабчук* (Острого — Україна), яка запропонувала студію про апозитивні синтаксеми та їхню функцію в художній літературі. Апозитивними з тропеїчною функцією, стверджує вона, сприяють зануренню читача в світ художнього слова, спонукають до співпереживання та створюють ефект реальності зображуваного. Логічним завершенням розділу стала стаття *Христини Карповець* (Острого — Україна), що присвячена правописній компетентності — важливого складнику професіограми сучасного викладача-філолога.

Розмаїття тематичних та методологічних ключів представляють статті літературознавчого характеру, що знайшли місце на сторінках нового випуску „Studia Ukrainica Posnaniensia”. Вони висвітлюють проблемні аспекти літературної класики ХІХ–ХХ століть, та не тільки. Із більшою активністю автори беруться за тематику сучасної словесної творчості. *Ірина Борисюк* (Київ — Україна) зосереджує увагу на проблемі *своє/чуже*, з’ясовуючи формули окреслення ідентичності, що притаманні художній прозі Наталі Кобринської — недооціненої галицької письменниці Франкового періоду, що була провідницею національного мистецького фемінізму. В орбіті класики шукає своєї дослідницької стежки *Христина Семерин* (Острого — Україна), що взялася за аналіз єврейських мотивів поезії Лесі України: цього разу інтепретаційні акценти авторки зумовлені імагологічною та гендерною теорією, якою вона керується. Цікавий погляд на текстовий світ 20-х років ХХ ст. пропонує *Альберт Новацький* (Люблін — Польща). Проблема змісту та форми, яка була предметом активних дискусій у період пореволюційного відродження української культури, знаходить у статті багату аргументацію, що дає змогу наблизитись до атмосфери творчих дебатів у середовищі молодих модерністів, авангардистів та традиціоналістів 1920-х років. Про репрезентацію образу героя-воїна в літературі соціалістичного реалізму пише *Уляна Федорів* (Львів — Україна). Цей образ, що належить до ідеологічних домінант відповідної творчості, свідчить про відверту заангажованість соцреалістичної творчості, яка вимагала від письменника дотримання певних норм та правил, на шкоду достовірності зображуваного.

Статті, що присвячені сучасній літературі, є цілком актуальною пропозицією наукового осмислення явищ, які ще не ідентифіковані однозначно та переконливо. *Оксана Пухонська* (Острого — Україна) пропонує теоретичний екскурс у проблему тоталітаризму та його стосунку до літератури. Авторка відстежує сліди тоталітарної ідеології в художній літературі — як українській, так і європейській, але особливу увагу присвячує текстам, що з’явилися в посттоталітарну добу та знакують пережиту в минулому травму. До поетикальної майстерності Олеса Ульяненка звертається *Фелікс Штейнбук* (Братислава — Словаччина), якого цікавить архетипна основа та поетика повторення в *Зимовій повісті* сучасного письменника. Інтерес до творчості Оле-

ся Ульяненко стає зрозумілий в ширшому контексті зацікавлення готичною прозою, що набула популярності в наш час. Загальний огляд готичної прози як певної літературної традиції, в межах якої слід розглядати і українську готичну новелу, пропонує *Пишемислав Ліс-Маркевич* (Познань — Вроцлав, Польща).

Кілька наступних статей висвітлюють прикметні аспекти референтності сучасних літературних текстів, які читач сприймає та оцінює як присутні спроби мистецького осмислення актуальних подій — тих подій, що нерідко викликають когнітивний дисонанс та не надаються на розуміння в категоріях раціонального мислення. Чи не тому втішаються неймовірною популярністю книжки-репортажі, зокрема з українських теренів, охоплених кризою та війною? *Олеся Нахлік* (Львів — Україна) спостерігає за українськими відгуками на твір популярного польського репортажиста Яцека Гуго-Бадера *Біла гарячка*, зокрема вказує на характерні пострадянські реалії та синдром постколоніальної пустки в суспільствах колишніх метрополії та колонії. Інший репортаж — українця Андрія Сови (Плохіша) *Звіт за серпень '14* — став предметом дослідницького інтересу *Пишарда Кунідури* (Познань — Польща). Автор статті замислюється над жанровою природою цього твору, відшукуючи в ньому певні ознаки *гонзо*, але також — документального наративу, що претендує на об'єктивне відтворення подій історичного значення, як-от війна на Сході України. Тему війни на Донбасі розвиває також *Андрей Москвін* (Варшава — Польща), сприймаючи її у своєрідному віддзеркаленні сучасної драми Наталії Ворожбит: об'єктом уваги автора стає людський, гуманітарний вимір воєнної драми, а також вираження мотивів болю та страждання засобами театрального мистецтва. Логічним завершенням розділу слугує стаття *Тетяни Гребенюк* (Запоріжжя — Україна), в якій учинено спробу інтерпретації роману *Доця* Тамари Горіха Зерня, однієї з найгучніших літературних новинок минулого року. Авторка статті розгадує таємницю приголомшливого ефекту, який справляє цей твір на читача завдяки граничній відвертості та винятковій емоційній заангажованості письменниці.

Редактори часопису
Анна Горнятко-Шумилович,
Ярослав Поліщук